

listopad 2008

Prezidentské volby v USA 2008 a téma imigrace

Marek Čaněk

Abstrakt:

V kampani do prezidentských voleb v USA se jak kandidát Demokratů, Barack Obama, tak Republikánů, John McCain vyhýbali otázce imigrace.

Barack Obama a John McCain se v prezidentské kampani vyhýbali tématu imigračních politik do USA a to i přesto, že se jedná o jednu z hlavních otázek, kterou se příští americký prezident bude nucen zabývat. Příznačné je to, že Obama například nezmínil imigraci v rozhovoru pro CNN z minulé soboty, když se ho redaktor zeptal, jaké by byly jeho první kroky a priority po zvolení. Novinář mu přitom nabídl pět možných priorit a mezi nimi i imigraci. „Myslím si, že je to jedovaté téma, protože vyvolává takové vášně“, domnívá se imigrační právník Bryan Loney z New Jersey. Pokud by se kandidáti vyjadřovali k tomuto tématu více, mohli podle něho spíše hlasy ztratit než získat. Stav ekonomiky anebo válka v Iráku jsou momentálně důležitější; ignorovat reformu imigrační politiky se ale nevyplácí. Přítomnost odhadovaných dvanácti milionu imigrantů s neregulérním statutem odporuje principům demokratické společnosti. Je zřejmé, že politiky jednotlivých států USA a nižších administrativních jednotek nemohou v řadě oblastí nahradit řešení na federální úrovni. Navíc se objevují různí „fanatici“¹ jako například minutemen, kteří dobrovolně stráží hranici před „přívalem“ imigrantů z Mexika.

Jaké jsou pozice jednotlivých prezidentských kandidátů? Příliš se neliší a některé z nich jsou dost vágně formulované. Oba hovoří o posílení kontrol především na jižní „propustné“ hranici, kontrolách nelegální práce a řešení situace „nelegálních“ imigrantů. Rozdíly v názorech jsou v nuancích a důrazech. Lišily se podle vývoje kampaně, aktuálních rozhodnutí strategií obou hlavních politických stran a také podle toho, k jakým skupinám

¹ How Big an Immigrant Vote? Editorial Writers of the New York Times, 31. října 2008. Dostupné na: <http://theboard.blogs.nytimes.com/2008/10/31/how-big-an-immigrant-vote/?scp=3&sq=immigration&st=cse>

voličů kandidáti zrovna promlouvali. Absolutní většina reklam na téma imigračních politik a očerňování soupeře v této oblasti byly ve španělštině na španělsky mluvících televizních kanálech, což vytváří kontrast ke kampani vedené v jejím hlavním jazyce - angličtině. „Sdělení v angličtině je toto: neříkat nic o imigraci, zatímco ve španělštině je to: vše o imigraci“, charakterizuje tento rozdíl Alexandra Filindra, politoložka na Rutgerské univerzitě.

Vzhledem k tomu, že má Obama blíže k odborům, je pro větší kontrolu zaměstnavatelů a dodržování pracovních a mzdových standardů. Je také skeptičtější k rozšiřování mechanismů dočasné pracovní migrace. U McCaina bylo v průběhu kampaně zřejmé posílení důrazu na pohraniční kontroly, které vyplývá z tlaku ultrakonzervativního křídla v republikánské straně. Toto křídlo nesouhlasí s „amnestií“ pro neregulární imigranty. Alexandra Filindra charakterizuje McCaina jako „pragmatického kosmopolitního konzervativce, který věří ve volný trh a neoliberalní ekonomiku. Domnívá se, že omezování imigrace není produktivní, protože chce podpořit podnikání a podnikatelé si žádají levnou pracovní sílu“. McCain sice v kampani v rétorice přitvrdil, ale zároveň si nechává prostor pro umožnění legalizace imigrantů, kteří nemají potřebné doklady. Podle něho „nemáme dvanáct milionů železek“, když narážel na odhad množství neregulárních migrantů v zemi. Ti sice porušili zákon, ale McCain naznačuje, že není realistické je všechny vyhostit.

O legalizaci mluví jak McCain tak Obama jako o „cestě k občanství“. S těmito imigranty se dle tohoto názoru počítá jako s budoucími občany. Každé slovo ale v kampani může hrát svoji roli a ovlivnit voliče. Podle New York Times se McCain v minulých týdnech snažil omezit používání slovního spojení „cesta k občanství“ a místo toho raději vyjadřoval souhlas s vynucováním práva a intenzivnějšími kontrolami neregulárních imigrantů za Bushovy administrativy. Pokud o imigrantech s neregulárním statutem hovořil pozitivněji či shovívavěji, pak používal spojení „boží děti“, které také zasluhují lidský přístup a soucit². Obama se vyjádřil k legalizaci následovně: „je velmi důležité, abychom si uvědomili existenci těchto rodin a abychom jim dali možnost jít na cestě k občanství. Nejedná se o automatické občanství. Není to amnestie. Museli by zaplatit pokutu. Nesměli by být zapojeni do kriminálních aktivit. Museli by se naučit anglicky“³. Podle Obamy má tak být legalizace postavena na určitých podmínkách. Předpokladem či cílem je asimilace imigrantů⁴.

Ať už bude zvolen Obama či McCain, otázka legalizace pobytu neregulárních imigrantů bude za příštího prezidenta znovu na pořadu dne. Přestože už jsou známky o návratu části

² Preston, J., Immigration Cools as Campaign Issue, New York Times, 28. října 2008. Dostupné na: <http://www.nytimes.com/2008/10/29/us/politics/29immig.html?partner=rssnyt&emc=rss>

³ Larry King Live, CNN, 24. března 2007. Dostupné na: <http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/0703/24/lkl.01.html>

⁴ Více viz Dorsey, M. E. a M. Díaz-Barriga (2007). „Senator Barack Obama and Immigration Reform“. *Journal of Black Studies*, Vol. 38 No. 1, str. 90-104.

imigrantů do zemí původu kvůli špatné ekonomické situaci v USA, nebude se to týkat všech lidí. Bryan Loney, který přemýšlí o imigračních reformách od druhé poloviny 80. let 20. století, podotýká „Díky našemu úsilí o reformu imigračního systému jsme téměř vytvořili jeho krizi. Bude třeba se vrátit zpět a zamyslet se nad základními principy, aby došlo k opravdové změně“. Co to znamená? Neregulární imigranti by museli znovu počkat na celkovou reformu imigrační politiky.

V USA sice úplně neplatí, že neregulární imigranti nemají politická práva, jak ukázaly až statistické demonstrace imigrantů a lidí, kteří s nimi solidarizují, 1. května v roce 2006. Slogan „Dnes pochodujeme, zítra budeme volit“ vyjadřoval očekávání budoucích politických práv spojených s občanstvím, které by bylo součástí legalizace pobytu. Jedním z očekávání těchto prezidentských voleb je to, jestli se projeví volební síla „nových Američanů“, což jsou především občané latinsko-amerického původu. V období od 1996 do 2004 stoupl počet zaregistrovaných latinsko-amerických voličů o 41,6 procent na celkových 9,3 milionu⁵. Většina jich podporuje demokratické kandidáta Obamu. Z hlediska celkového odhadovaného počtu oprávněných voličů 213 milionů to není mnoho, ale v některých státech, kde se očekává napjatý boj mezi Obamou a McCainem, může přítomnost těchto nových Američanů hrát rozhodující roli. Postupně se tak nabourává „bílá“ hegemonie v USA. Někteří „bílé anglosaští protestanti“ to mohou cítit jako další ohrožení své politické a ekonomické pozice, což nemusí přinést zklidnění debaty o imigraci. Vytváří se tak alespoň potenciál pro protiváhu hlučným anti-imigračním názorům.

Marek Čaněk je doktorand na Ústavu politologie FF UK, kde se zabývá regulací pracovní migrace v České republice. Člen redakční rady migraonline.cz. V akademickém roce 2008/2009 na Fulbright-Masarykově stipendiu v USA. Vede blog www.czaniecki.wordpress.com.

Článek vznikl v rámci projektu "Czech Made?" Multikulturního centra Praha za podpory Evropské komise.

⁵ Rob Paral and Associates (October 2008). The New American Electorate: the Growing Political Power of Immigrants and their Children. Immigration Policy Center. Dostupné na: <http://immigrationpolicy.org/images/File/specialreport/NewCitizenVotersWEBversion.pdf>